

Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах

2021 р., № 74, Т. 3

Збірник наукових праць

Головний редактор:

Сущенко А. – доктор педагогічних наук, професор

Заступник головного редактора:

Сущенко Л. – доктор педагогічних наук, доцент

Редакційна колегія:

Захаріна Є. – доктор педагогічних наук, професор;

Іваницький О. – доктор педагогічних наук, професор;

Кочарян А. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Пагута М. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Сущенко Т. – доктор педагогічних наук, професор;

Даріуш Скальські – доктор педагогічних наук
(Республіка Польща).

Технічний редактор: Н. Кузнєцова

Дизайнер обкладинки: А. Юдашкіна

Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2021. Вип. 74. 220 с. Т. 3.

виходить шість разів на рік

Сайт видання:

www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua

Засновник:

Класичний приватний університет
Свідоцтво Міністерства юстиції України
про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 15844-4316Р від 16.10.2009 р.

Видавництво і друкарня –
Видавничий дім «Гельветика»

69002, м. Запоріжжя, вул. Олександрівська 84, оф. 414
Телефони: +38 (048) 709 38 69, +38 (095) 934-48-28,
+38 (097) 723-06-08

E-mail: mailbox@helvetica.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.

*Входить до Переліку наукових фахових видань
України (категорія «Б») з педагогічних наук
(спеціальності: 011. Освітні, педагогічні науки,
012. Дошкільна освіта, 013. Початкова освіта,
014. Середня освіта, 015. Професійна освіта,
016. Спеціальна освіта) відповідно до Наказу МОН
України від 17.03.2020 № 409 (додаток 1).*

*Журнал включено до міжнародної
наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)*

Видання рекомендовано до друку
та поширення через мережу Internet
Вченою радою Класичного приватного університету
(протокол № 5/1 від 27.01.2021 р.)

Усі права захищені.
Повний або частковий передрук і переклади дозволено
лише за згодою автора і редакції.
При передрукуванні посилання на збірник наукових праць
«Педагогіка формування творчої особистості
у вищій і загальноосвітній школах» обов'язкове.

Редакція не обов'язково поділяє думку автора
і не відповідає за фактичні помилки, яких він припустився.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату
за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com
від польської компанії Plagiat.pl.

Адреса редакції:
Класичний приватний університет
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70б.
Телефони/факс: +38 098 24 61 364.

Здано до набору 11.01.2021.
Підписано до друку 26.01.2021.
Формат 60×84/8. Цифровий друк. Наклад 150 пр.

ЗМІСТ

ВИЩА ШКОЛА

<i>Н. Ю. Колесниченко, О. С. Цокур</i> ГОТОВНІСТЬ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ АКАДЕМІЧНОЇ КАР'ЄРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ МАГІСТРА ТА ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ.....	8
<i>В. В. Колісниченко, О. А. Самойленко, А. М. Одеров, К. М. Березяк, С. В. Левченко</i> ПЕРСПЕКТИВА ВИКОРИСТАННЯ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ.....	14
<i>Т. П. Коростіянець</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ДО ДІАГНОСТИКИ ОСВІТНІХ РЕЗУЛЬТАТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЇХ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	21
<i>Н. В. Коротка</i> ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВУЗІВ «ПОНЯТІЙНОГО МИСЛЕННЯ» ЗА ДОПОМОГОЮ ЧИТАННЯ ФАХОВИХ ТЕКСТІВ.....	26
<i>Н. Д. Краснянська, О. Р. Слободянюк</i> СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА.....	31
<i>К. Л. Крутій, Л. В. Зданевич</i> НЕОБХІДНІСТЬ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ ДО РОЗРОБЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ДО АБІЛІТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	35
<i>Л. Б. Мельничук, Н. О. Остапчук</i> ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАТИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ДІАГНОСТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	40
<i>Л. В. Морозова</i> МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ JUST IN TIME В ЕЛЕКТРОННОМУ НАВЧАННІ.....	45
<i>Я. І. Олексієнко, І. О. Дудник, В. В. Субота</i> ФОРМУВАННЯ ФІЗИЧНОГО СТАНУ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ФІТНЕС-ТЕХНОЛОГІЙ.....	49
<i>Н. П. Онищенко</i> ОСНОВНІ ШЛЯХИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	55
<i>І. С. Орищин</i> РОЗВИТОК СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ЗВО ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ.....	61
<i>К. П. Осадча, В. В. Осадчий, О. М. Спирін, В. С. Круглик</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ АДАПТИВНОЇ СИСТЕМИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ТА ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ.....	65
<i>Т. М. Плохута, Н. М. Усенко, І. О. Зайцева</i> ЕВРИСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО АКТИВІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ПІЗНАВАЛЬНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ.....	71

<i>В. М. Прилипко</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ: АНАЛІЗ БАЗОВИХ ПОНЯТЬ.....	76
<i>Р. Б. Рапава, К. В. Ковінько</i> РОЛЬ МОТИВАЦІЇ В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	82
<i>Л. З. Ребуха, Е. М. Яценко, І. З. Левандовська</i> БЕЗПЕРЕРВНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД.....	86
<i>О. В. Романенко, В. В. Головка</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ТУРИЗМУ НА ПРИКЛАДІ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНИХ ПОСЛУГ».....	92
<i>О. А. Rosinska, Н. V. Horbenko, О. V. Zhuravska</i> SATISFACTION WITH DISTANT LEARNING AND END-OF-COURSE PRODUCTIVITY.....	97
<i>І. В. Савка, Н. Я. Вовчаста, І. В. Зінчук</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ: ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ПЕРЕКЛАДУ.....	105
<i>Н. С. Саєнко, Є. С. Крюкова</i> ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	110
<i>Е. В. Салейчук</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ.....	115
<i>М. О. Сергати́й, О. Г. Кий</i> ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СКЛАДНИКИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	121
<i>Н. В. Сидорова, Ю. В. Доценко, О. В. Вікторов</i> СУЧАСНЕ ВИКЛАДАННЯ ОНЛАЙН ГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	126
<i>О. В. Сілкова, Н. В. Лобач</i> ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ МЕДИЧНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ.....	130
<i>С. І. Сімакова</i> СУТНІСТЬ І СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ТВОРЧОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	134
<i>Г. З. Скірко, Г. В. Чорна, Т. Л. Юрченко</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	140
<i>О. М. Слободянюк</i> ПЛАГІАТ: ПОШУК СТРАТЕГІЇ ЗАПОБІГАННЯ.....	145
<i>І. А. Стахова</i> ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	149
<i>Г. Г. Тараненко, О. В. Поправко</i> ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....	153

<i>Г. В. Трухан</i> ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ НОРВЕГІЇ ДО ВИКОРИСТАННЯ ФАСИЛІТАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВЗАЄМОДІЇ ІЗ СІМ'ЄЮ.....	159
<i>А. В. Турчинов, В. В. Білошицький, Р. В. Маслюк, Д. О. Коновалов, І. В. Пилипчак</i> РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОГО АРСЕНАЛУ СЛУЖБОВО-ПРИКЛАДНОГО РУКОПАШНОГО БОЮ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ.....	164
<i>Є. В. Тягнирядно</i> НАУКОВА МОВНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА-ВИКЛАДАЧА У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	170
<i>Т. М. Фоменко</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	174
<i>Т. Є. Христова, І. В. Ребар, А. К. Абдуллаєв</i> СХЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО СПОРТИВНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	178
<i>О. В. Хромченко</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	183
<i>О. В. Цехмістро, Л. Т. Данильченко, О. Г. Мальцева</i> ДИРИГЕНТСЬКА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ХОРОВОЇ СПАДЩИНИ.....	186
<i>І. О. Цюряк, Є. В. Rogovська, Н. С. Борисенко</i> СУЧАСНИЙ СТАН ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	191
<i>М. В. Чернявська</i> ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	196
<i>О. Yu. Chugai, О. О. Kovalenko</i> ACHIEVING EFFECTIVE COLLABORATION OF TECHNICAL UNIVERSITY STUDENTS IN ESL CLASS.....	200
<i>Е. Д. Шумілова, Ю. В. Ніколайчук</i> ЗАСТОСУВАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ РОБОТОТЕХНІКИ ЯК ЗАСОБІВ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПІД ЧАС ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ.....	205
<i>О. І. Яковенко</i> ФОРМИ ТА ВИДИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	210
<i>О. А. Ярещенко, Н. В. Партико, Є. Г. Євтушенко, Ю. К. Белошенко, А. О. Литовченко</i> ВИХІДНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЖІНОЧОЇ СТАТІ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ (СИЛИ).....	214

CONTENTS

HIGH SCHOOL

<i>Kolesnychenko N., Tsokur O.</i> THE AWARENESS FOR SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITY AS A FACTOR OF PROMOTION OF ACADEMIC CAREER DEVELOPMENT OF STUDENTS APPLYING FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS (MA) AND PHILOSOPHY DOCTOR (PH. D.).....	8
<i>Kolisnichenko V., Samoilenko O., Oderov A., Berezniak K., Levchenko S.</i> PROSPECTS FOR THE USE OF MENTAL MAPS IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF FUTURE OFFICERS.....	14
<i>Korostiiianets T.</i> PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF MATHEMATICS FOR DIAGNOSIS OF EDUCATIONAL RESULTS AS A MEANS OF FORMATION OF THEIR METHODOLOGICAL COMPETENCE.....	21
<i>Korotka N.</i> FORMATION OF NON-LINGUISTIC UNIVERSITIES STUDENTS' "CONCEPTUAL THINKING" BY MEANS OF READING PROFESSIONAL TEXTS.....	26
<i>Krasnianska N., Slobodyanyuk O.</i> SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND ENVIRONMENTAL EDUCATION.....	31
<i>Krutii K., Zdanevych L.</i> THE NEED FOR A MULTIDISCIPLINARY APPROACH TO THE DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL PROGRAMS FOR THE PREPARATION OF BACHELORS FOR HABILITATION ACTIVITIES.....	35
<i>Melnichuk L., Ostapchuk N.</i> THE FORMATION OF THE INFORMATION COMPETENCIES OF THE FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS: A DIAGNOSTIC ASPECT.....	40
<i>Morozova L.</i> METHODICAL BASES OF INTRODUCTION OF SYSTEMS JUST IN TIME IN E-LEARNING.....	45
<i>Oleksienko Ya., Dudnyk I., Subota V.</i> FORMATION OF PHYSICAL CONDITION OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY FITNESS TECHNOLOGIES.....	49
<i>Onyshchenko N.</i> MAIN WAYS OF MODERNIZATION OF PRACTICAL TRAINING OF STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	55
<i>Oryshchyn I.</i> DEVELOPMENT OF SOCIOCULTURAL COMPETENCE OF STUDENTS OF NON-LANGUAGE UNIVERSITIES DURING THE STUDY OF A FOREIGN LANGUAGE IN A PROFESSIONAL DIRECTION.....	61
<i>Osadcha K., Osadchyi V., Spirin O., Kruglyk V.</i> CONCEPTUAL PRINCIPLES OF DEVELOPMENT ADAPTIVE SYSTEM OF INDIVIDUALIZATION AND PERSONALIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING FOR FUTURE SPECIALISTS IN THE CONDITIONS OF BLENDED LEARNING.....	65

<i>Plokhuta T., Usenko N., Zaitseva I.</i> HEURISTIC APPROACH TO THE ACTIVATION OF STUDENTS' INDEPENDENT COGNITIVE AND CREATIVE ACTIVITY.....	71
<i>Prylypko V.</i> THEORETICAL FUNDAMENTALS OF FORMATION OF LEGAL COMPETENCE OF FUTURE ENGINEERS: ANALYSIS OF BASIC.....	76
<i>Rapava R., Kovinko K.</i> THE ROLE OF STUDENT'S MOTIVATION IN DISTANCE LEARNING IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS.....	82
<i>Rebukha L., Yashchenko E., Levandovska I.</i> CONTINUOUS PEDAGOGICAL EDUCATION OF TEACHERS OF INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION: CLUSTER APPROACH.....	86
<i>Romanenko O., Holovko V.</i> PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE BACHELORS OF TOURISM ON THE EXAMPLE OF THE DISCIPLINE "ORGANIZATION OF EXCURSION SERVICES".....	92
<i>Rosinska O., Horbenko H., Zhuravska O.</i> SATISFACTION WITH DISTANT LEARNING AND END-OF-COURSE PRODUCTIVITY.....	97
<i>Savka I., Vovchasta N., Zinchuk I.</i> CONCEPTUAL APPROACHES TO THE STUDY OF SPECIAL DISCIPLINES IN FOREIGN LANGUAGES: THE PROBLEM OF PROFESSIONAL TRANSLATION.....	105
<i>Saenko N., Kriukova Ye.</i> INNOVATIVE TECHNOLOGIES OF DISTANCE LEARNING OF FOR SPECIFIC PURPOSES FOR TECHNICAL SPECIALTIES.....	110
<i>Saleychuk E.</i> PEDAGOGICAL CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF CREATIVE POTENTIAL OF FUTURE TEACHERS OF GEOGRAPHY.....	115
<i>Sergatyi M., Kyi A.</i> HEALTH-SAVING TECHNOLOGIES AND COMPONENTS OF A HEALTHY LIFESTYLE FOR STUDENTS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....	121
<i>Sydorova N., Dotsenko Yu., Viktorov O.</i> MODERN ONLINE TEACHING OF GRAPHIC DISCIPLINES.....	126
<i>Silkova O., Lobach N.</i> FORMATION OF INFORMATION AND DIGITAL COMPETENCE OF STUDENTS OF HIGHER MEDICAL EDUCATION INSTITUTIONS DURING STUDY OF MEDICAL INFORMATION SYSTEMS.....	130
<i>Simakova S.</i> THEORETICAL FUNDAMENTALS OF PROFESSIONAL SELF-IMPROVEMENT OF FUTURE TEACHERS IN THE CREATIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION.....	134
<i>Skirko G., Chorna G., Yurchenko T.</i> TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS ON PROFESSIONAL CREATIVE ACTIVITY.....	140
<i>Slobodianiuk O.</i> PLAGIARISM: SEARCH FOR A PREVENTION STRATEGY.....	145
<i>Stakhova I.</i> DIAGNOSIS OF THE FORMATION OF READINESS OF FUTURE TEACHERS FOR ENVIRONMENTAL ACTIVITIES IN PRIMARY SCHOOL.....	149

<i>Taranenko H., Popravko O.</i> IMPLEMENTATION OF THE TRAINING TECHNOLOGIES INTO THE EDUCATIONAL PROCESS OF A HIGHER EDUCATION INSTITUTION AS A CONDITION FOR PERSONAL AND PROFESSIONAL GROWTH OF A FUTURE SPECIALIST.....	153
<i>Trukhan H.</i> PRACTICAL ASPECTS OF FUTURE NORWAY TEACHERS' PREPARATION FOR USING FACILITATIVE TECHNOLOGIES IN INTERACTION WITH THE FAMILY...	159
<i>Turchynov A., Biloshytskyi V., Masliuk R., Konovalov D., Pylypchak I.</i> THE RESULTS OF EXPERIMENTAL TESTING OF THE EFFECTIVENESS OF THE TECHNICAL AND TACTICAL ARSENAL OF SERVICE-APPLIED HAND-TO-HAND COMBAT OF FUTURE OFFICERS.....	164
<i>Tiahnyriadno Ye.</i> SCIENTIFIC LANGUAGE CULTURE OF THE LAWYER-TEACHER IN THE PROFESSIONAL WORK OF THE INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION.....	170
<i>Fomenko T.</i> APPLYING INTERNET RESOURCES DURING LEARNING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE.....	174
<i>Khrystova T., Rebar I., Abdullaiev A.</i> THE SCHEME OF PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHER OF PHYSICAL CULTURE TO SPORTS AND GAME ACTIVITIES.....	178
<i>Khromchenko O.</i> THE FORMATION OF THE READINESS OF THE FUTURE SPECIALISTS FOR SCIENTIFIC AND RESEARCH ACTIVITY.....	183
<i>Tsekhmistro O., Danylchenko L., Maltseva O.</i> CONDUCTING TRAINING OF A MUSIC ART TEACHER BY MEANS OF UKRAINIAN CHORAL HERITAGE.....	186
<i>Tsiuriak I., Rogovska E., Borisenko N.</i> THE CURRENT STATE OF CONDUCTING AND CHORAL TRAINING OF STUDENTS IN THE SYSTEM OF MUSIC AND PEDAGOGICAL EDUCATION.....	191
<i>Cherniavska M.</i> FORMATION OF AESTHETIC COMPETENCE OF FUTURE EDUCATORS OF PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS IN THE CONDITIONS OF PROFESSIONAL TRAINING.....	196
<i>Chugai O., Kovalenko O.</i> ACHIEVING EFFECTIVE COLLABORATION OF TECHNICAL UNIVERSITY STUDENTS IN ESL CLASS.....	200
<i>Shumilova E., Nikolaichuk Yu.</i> APPLICATION OF INDUSTRIAL ROBOTICS AS A MEANS OF AUTOMATION IN THE TRAINING OF STUDENTS OF LABOUR EDUCATION AND TECHNOLOGIES.....	205
<i>Yakovenko O.</i> FORMS AND TYPES OF IMPROVING THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL WORKERS.....	210
<i>Yareshchenko O., Partyko N., Yevtushenko Ye., Beloshenko Yu., Lytovchenko A.</i> INITIAL PRECONDITIONS FOR FORMING THE READINESS OF FUTURE FEMALE OFFICERS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE TO APPLY PHYSICAL IMPACT MEASURES (FORCES).....	214

УДК 378.37.03

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.74-3.2>

В. В. Колісніченко

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки
факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ

О. А. Самойленко

доктор педагогічних наук,
викладач-методист
Коростишівського педагогічного фахового коледжу імені І. Я. Франка Житомирської обласної ради

А. М. Одерев

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту
Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

К. М. Березяк

викладач кафедри практичної психології та педагогіки
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

С. В. Левченко

аспірант кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами
Житомирського державного університету імені Івана Франка

ПЕРСПЕКТИВА ВИКОРИСТАННЯ МЕНТАЛЬНИХ КАРТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Система професійної (службової, індивідуальної) підготовки представників різних силових структур і спеціальних служб України організовується відповідно до відомчих нормативно-правових документів і здійснюється під керівництвом офіцерів, які є керівниками груп професійної (службової) підготовки, тому розвиток та удосконалення теоретичної підготовленості майбутніх офіцерів у напрямках своєї професійної діяльності, зокрема в напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) із використанням сучасних технічних засобів навчання (ментальних карт) та дидактичних методів є актуальним напрямом наукової розвідки та важливим практичним завданням, що забезпечить ефективне виконання завдань за призначенням підлеглим особовим складом.

Головною метою дослідження є розвиток та удосконалення теоретичної підготовленості майбутніх офіцерів у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі спеціальної фізичної підготовки із акцентованим використанням прикладної ментальної карти.

З метою апробації розробленої членами науково-дослідної групи прикладної ментальної карти було організовано педагогічний експеримент. У дослідженні взяли участь курсанти старших курсів факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ ($n=48$ осіб; середній вік досліджуваних – 19,8 років). Учасників педагогічного експерименту було розподілено на контрольну групу ($K_г$, $n=24$ особи) та експериментальну групу ($E_г$, $n=24$ особи).

Протягом педагогічного експерименту в системі спеціальної фізичної підготовки (освітньому процесі) досліджували курсанти $K_г$ використовували загальноприйнятну методику формування теоретичних знань і практичних вмінь (навичок) застосування заходів фізичного впливу (сили) в різних умовах службово-оперативної діяльності, передбаченої відповідними нормативно-правовими документами та програмами [17-19]. Досліджувани майбутні офіцери $E_г$ в системі спеціальної фізичної підготовки (форм фізичної підготовки, тренінгів із рукопашної підготовки) додатково використовували розроблену нами прикладну ментальну карту (рис. 1), яка сприяла акцентованому розвитку та удосконаленню теоретичних знань і практичних навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) в різних умовах службово-оперативної діяльності.

Порівнюючи показники до та після використання розробленої членами науково-дослідної групи прикладної ментальної карти, було встановлено, що результати, отримані наприкінці педагогічного експерименту, у досліджуваних групах суттєво підвищилися порівняно із вихідними даними і ці відмінності є достовірними ($E_г$, $P \leq 0,05$).

Ключові слова: заходи фізичного впливу, карантинні обмеження, майбутні офіцери, ментальні карти, освітній процес, поліцейські, рукопашна підготовка, самостійна робота, спеціальна фізична підготовка, теорія.

Постановка проблеми. Нині в Україні відбуваються процеси євроінтеграції, які передбачають модернізацію її основних ланок державотворення. Не минули позитивних змін і силові структури та спеціальні служби України. Враховуючи зазначене вище, прослідковується актуальність підготовки висококваліфікованих офіцерських кадрів відповідно до вимог сьогодення.

Варто зауважити, що загострення криміногенної ситуації в країні, бойові дії на сході України й інші суспільні негаразди передбачають формування високої готовності майбутніх офіцерів різних силових структур і спеціальних служб України до виконання завдань за призначенням. Службово-бойова (оперативна) діяльність представників різних силових структур і спеціальних служб України нерідко відбувається в екстремальних умовах та передбачає застосування ними заходів фізичного впливу (прийомів рукопашного бою) та табельної вогнепальної зброї (інших засобів активної оборони), що підкреслює актуальність спеціальної фізичної підготовки.

Крім цього, система професійної (службової, індивідуальної) підготовки представників різних силових структур і спеціальних служб України організовується відповідно до відомчих нормативно-правових документів і безпосередньо здійснюється під керівництвом офіцерів, які є керівниками груп професійної (службової) підготовки, тому розвиток та удосконалення теоретичної підготовленості майбутніх офіцерів у напрямках своєї професійної діяльності, зокрема у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) із використанням сучасних технічних засобів навчання (ментальних карт) і дидактичних методів є актуальним напрямом наукової розвідки та важливим практичним завданням, яке забезпечить ефективне виконання завдань за призначенням підлеглим особовим складом.

Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи і дослідно-конструкторських робіт кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 2 (кримінальної поліції) Харківського національного університету внутрішніх справ (2020 рік).

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз науково-методичної, спеціальної літератури та інтернет-джерел (перший етап дослідження, лютий 2020 року) у напрямі розвитку теоретичних знань і практичної підготовленості зі службово-прикладного рукопашного бою представників різних силових структур і спеціальних служб України (інших країн) дозволив виокремити науковців Моргунова О.А., Яреценка О.А., Хацаюка О.В., Белошенка Ю.К. [1], Хацаюка О.В., Оленченка В.В., Корольова А.І., Кравченко О.В. [2], Климовича В.Б., Моргунова О.А., Яреценка О.А., Одерова А.М. [3], Климовича В.Б., Турчинова А.В.,

Шемчука В.А., Одерова А.М., Саморока М.Г. [4], Іванова О.Л., Молокова О.В., Павлова П.П., Чудика А.В. Окремі наукові теорії (практичні та методичні рекомендації) зазначених вище вчених і практиків є корисними для впровадження в освітній процес майбутніх офіцерів різних силових структур і спеціальних служб України.

У наукових працях Хацаюка О.В. [5; 6], Климовича В.Б., Одерова А.М., Корчагіна М.В., Ольхового О.М., Романчука С.В. [7], Климовича В.Б., Ткачука П.П., Романчука С.В., Афоніна В.М., Андрейчука В.Я., Одерова А.М. [8], Климовича В.Б., Одерова А.М., Корчагіна М.В., Ольхового О.М., Романчука С.В. [9], Ольхового О.М. [10] та вчених і практиків Боярчука О.М., Орленка Н.А., Приступи Є.Н., Федорова В.Г., Фіногенова Ю.С., Яценка В.М. висвітлені актуальні питання розвитку та удосконалення спеціальної фізичної підготовленості представників різних силових структур. Враховуючи наукові підходи до удосконалення системи спеціальної фізичної підготовки представників «силового блоку», у зазначених вище роботах можливою є модернізація змісту та тематики формування теоретичних знань і практичних вмінь застосування заходів фізичного впливу (рукопашної підготовки) майбутніх офіцерів.

Заслужують уваги наукові праці Farrand P., Fearzana H., Hennessy E. [11], Оксентюк Н.В. [12], Солодовник А.О. [13], Романовського О.Г., Гриньової В.М., Резван О.О. [14], Самойленко О.А., Склярєнка В.П., Нестеренка О.О., Карпенка С.І., Левченко С.В. [15] та інших вчених і практиків: Байєр О.М., Імбер В.І., Корольчук М.С., Ковальчук Ю.О., Левченко С.В., Пометуна О.І., Хацаюк О.О., в яких акцентується увага на використанні ментальних карт у системі професійної підготовки представників різних груп населення.

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та спеціальної літератури (інтернет-джерел) встановлено, що питанням розроблення та впровадження в освітній процес майбутніх офіцерів різних силових структур і спеціальних служб України спеціалізованих ментальних карт, які сприяють формуванню теоретичних знань і практичної підготовленості зі службово-прикладного-рукопашного бою (навичок застосування заходів фізичного впливу) присвячено замалу кількість робіт, що потребує подальших наукових розвідок, підкреслює актуальність і практичний складник обраного напрямку дослідження.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є розвиток та удосконалення теоретичної підготовленості майбутніх офіцерів у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі спеціальної фізичної підготовки із акцентованим використанням прикладної ментальної карти.

Для досягнення мети дослідження планувалося вирішити такі завдання:

- провести аналіз науково-методичної та спеціальної літератури (інтернет-джерел) у напрямі розвитку теоретичних знань і практичної підготовленості зі службово-прикладного рукопашного бою представників різних силових структур і спеціальних служб України (світу);

- здійснити аналіз науково-методичної літератури в напрямі розвитку та удосконалення спеціальної фізичної підготовленості представників різних силових структур;

- провести аналіз спеціальної науково-методичної літератури у напрямі використання ментальних карт в системі професійної підготовки представників різних груп населення;

- розробити та апробувати прикладну ментальну карту розвитку та удосконалення теоретичної підготовленості майбутніх офіцерів (на прикладі курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ) у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі спеціальної фізичної підготовки.

Методи дослідження: аналіз, аналітичний огляд та узагальнення результатів науково-методичної, спеціальної та довідкової літератури (інтернет-ресурсів), експертна оцінка, методи математико-статистичної обробки даних, методики тестування теоретичних знань і практичної підготовленості, інструментальні методи дослідження.

Виклад основного матеріалу. Дослідження відбувалося у 2 етапи (лютий-грудень 2020 року). Перший етап дослідження (лютий 2020 року) передбачав проведення аналізу останніх досліджень і публікацій в обраному напрямі. Крім цього, для вирішення практичних завдань дослідження було створено науково-дослідну групу, до складу якої увійшли провідні вчені та практики обраного напрямі наукової розвідки: Колісніченко В.В., Самойленко О.А., Одеров А.М., Березяк К.М., Левченко С.В., Хацаюк О.В. Протягом другого етапу (1 блок, березень 2020 року) членами науково-дослідної групи було визначено актуальність і практичний складник впровадження в освітній процес (систему спеціальної фізичної підготовки) майбутніх офіцерів Національної поліції України (курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ факультету № 2) прикладної ментальної карти.

Ментальна карта (мапа думок, карта розуму, карта пам'яті, інтелект карта) – це спеціалізована наглядна діаграма, у якій відображені алгоритми, асоціативні образи, ідеї, слова, завдання чи інші елементи, які розташовані ієрархічно навколо основного трактування (поняття). Ментальні карти використовують для генерування, продукування, відображення, структурування та класифікації ідей та поглядів, а також як допоміжний засіб у процесі навчання, організації, розв'язання проблем, прийняття рішень і написання різнопрофільних документів.

Техніку візуалізації мислення і альтернативного запису називають майндмепінгом. Під час опанування навчального матеріалу ментальні карти допомагають зекономити час на поясненні, що забезпечує збільшення часу на самостійну роботу здобувачів вищої освіти. Використання зазначених карт в освітньому процесі полегшує сприйняття значного обсягу навчального матеріалу. Метод інтелект-карт розвиває логіку та вміння виділити головне під час проходження різних навчальних дисциплін [15].

Враховуючи викладене вище, пропонуємо введення нового напрямку і використання терміну «прикладна ментальна карта» як спеціалізованого, структурованого та наглядного алгоритму дії, який відображає основні блоки, етапи, форми, методи, способи (вимоги) практичної реалізації поставлених завдань, необхідні команди чи інші елементи, які розташовані ієрархічно відповідно до основного завдання (наказу, розпорядження), яке властиве для виконання специфічних рухових дій військовослужбовців (правоохоронців) під час виконання завдань за призначенням.

Таким чином, використання прикладних ментальних карт у процесі формування теоретичних знань і практичних вмінь (в освітньому процесі) майбутніх офіцерів різних силових структур і спеціальних служб України у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили), підвищить рівень їхньої професійної (службової, індивідуальної) підготовленості, що забезпечить якісне та надійне виконання ними завдань за призначенням в різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності.

Відповідно до мети та завдань дослідження членами науково-дослідної групи було розроблено прикладну ментальну карту розвитку та удосконалення теоретичної підготовленості майбутніх офіцерів (на прикладі курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ) у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі спеціальної фізичної підготовки (рис. 1).

Варто зауважити, що під час конструювання зазначеної вище прикладної ментальної карти були використані засоби Coggle.it diagram [16], а також відомчі нормативно-правові документи [17-19], які регламентують організацію системи спеціальної фізичної підготовки в освітньому процесі майбутніх офіцерів Національної поліції України.

З метою апробації розробленої членами науково-дослідної групи прикладної ментальної карти (рис. 1) організовано педагогічний експеримент (другий блок; 2 етап дослідження; квітень-грудень 2020 року). У дослідженні взяли участь курсанти старших курсів факультету № 2 Харківського національного університету внутрішніх справ (n=48 осіб; середній вік досліджуваних – 19,8 років). Учасників педагогічного експерименту було роз-

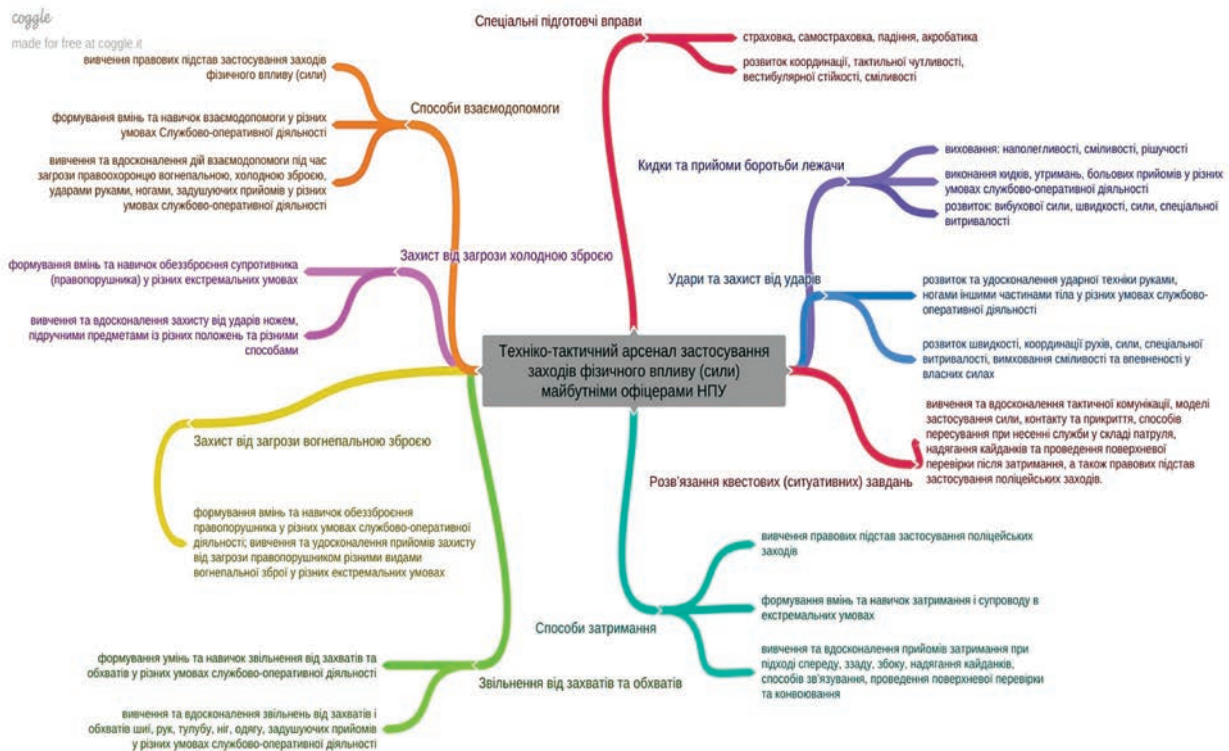

Рис. 1. Прикладна ментальна карта розвитку та удосконалення теоретичної підготовленості курсантів ХНУВС у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі спеціальної фізичної підготовки

поділено на контрольну групу (Кг, $n=24$ особи) та експериментальну групу (Ег, $n=24$ особи). Досліджувані Кг та Ег дали згоду на участь в педагогічному експерименті.

На початку педагогічного експерименту досліджувані курсанти Кг та Ег за рівнем сформованості теоретичних знань (професійних компетентностей) у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної діяльності достовірно не відрізнялися ($P \geq 0,05$). Протягом педагогічного експерименту в системі спеціальної фізичної підготовки (освітньому процесі) досліджувані курсанти Кг використовували загальноприйнятту методіку формування теоретичних знань і практичних вмінь (навичок) застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної діяльності, передбачену відповідними нормативно-правовими документами та програмами [17-19].

Досліджувані майбутні офіцери Ег в системі спеціальної фізичної підготовки (форм фізичної підготовки, тренінгів із рукопашної підготовки) додатково використовували розроблену нами прикладну ментальну карту (рис. 1), яка сприяла акцентованому розвитку та удосконаленню теоретичних знань і практичних навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної діяльності.

Наприкінці педагогічного експерименту (грудень 2020 року) ми провели визначення рівня сформова-

ності теоретичних знань досліджуваних курсантів Кг та Ег у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) у різних умовах службово-оперативної діяльності. Оцінювання рівня теоретичних знань і практичних навичок здійснено відповідно до діючої нормативної бази зі спеціальної фізичної підготовки поліцейських і майбутніх офіцерів Національної поліції України [18; 19]. Визначення ефективності рівня сформованості теоретичних знань і практичних вмінь у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) у досліджуваних курсантів Кг та Ег здійснено шляхом експертної оцінки за 4-бальною шкалою оцінювання, де «4» – максимальний бал, а «2» – мінімальний (визначено позитивну динаміку підвищення успішності курсантів за групами та рівнями).

Порівнюючи показники до та після використання розробленої членами науково-дослідної групи прикладної ментальної карти (рис. 1), було встановлено, що результати (на рис. 2, 3), отримані наприкінці педагогічного експерименту, в досліджуваних групах суттєво підвищилися порівняно з вихідними даними і ці відмінності є достовірними (Ег, $P \leq 0,05$). Варто зауважити, що використання прикладної ментальної карти (рис. 1) в системі спеціальної фізичної підготовки (форм фізичної підготовки) майбутніх офіцерів Національної поліції України також сприяло підвищенню практичних навичок застосування заходів фізичного впливу, сили (досліджуваних курсантів Ег, рис. 3).

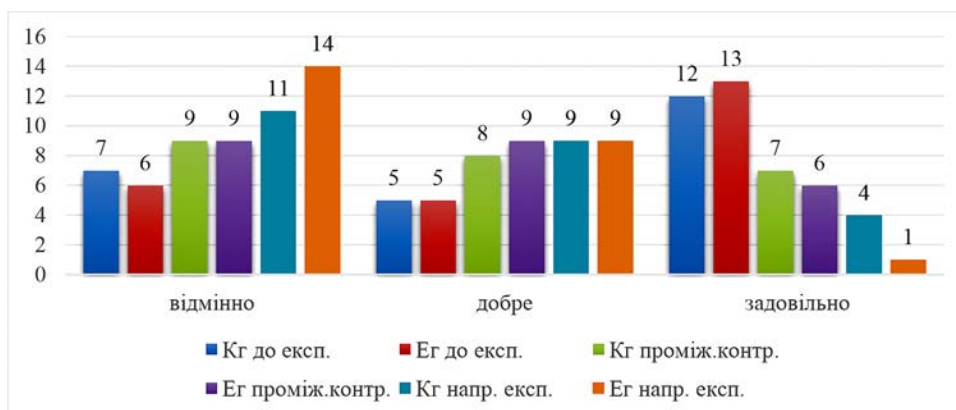

Рис. 2. Динаміка сформованості теоретичних знань у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) із акцентованим використанням прикладної ментальної карти досліджуваних курсантів Кг та Ег протягом педагогічного експерименту

Рис. 3. Динаміка формування практичних навичок застосування заходів фізичного впливу (сили) досліджуваних курсантів Кг та Ег протягом педагогічного експерименту

Таким чином, враховуючи результати педагогічного експерименту, членами науково-дослідної групи було підтверджено ефективність розробленої прикладної ментальної карти (рис. 1), що забезпечує готовність майбутніх офіцерів Національної поліції України до застосування заходів фізичного впливу в різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності та свідчить про удосконалення їхньої професійної (службової) підготовленості.

Висновки і пропозиції. В результаті емпіричного дослідження розвинуто та удосконалено теоретичну підготовленість майбутніх офіцерів Національної поліції України у напрямі застосування заходів фізичного впливу (сили) в системі спеціальної фізичної підготовки із акцентованим використанням прикладної ментальної карти. Також встановлено, що використання зазначеної вище прикладної ментальної карти (рис. 1) забезпечило достатній приріст технічної та тактичної майстерності досліджуваних курсантів Ег у напрямі їх індивідуального рівня застосування навичок службово-прикладного рукопашного бою.

Також протягом педагогічного експерименту спостерігалася позитивна динаміка підвищення

якості, успішності та середнього балу в експериментальній групі порівняно з контрольною (на різних контрольних блоках), що свідчить про ефективність використання прикладної ментальної карти в освітньому процесі майбутніх офіцерів (на прикладі курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ). Членами науково-дослідної групи встановлено, що використання прикладної ментальної карти (рис. 1) в умовах організації дистанційного навчання (умовах карантинних обмежень під час спалаху коронавірусної хвороби COVID-19 (SARS-CoV-2) курсантами Ег не допустило зниження їхньої практичної підготовленості з рукопашної підготовки до критичного рівня.

Ми пропонуємо використання зазначеної вище прикладної ментальної карти в системі службової підготовки поліцейських, військовослужбовців різних силових структур і спеціальних служб України, що сприятиме формуванню необхідних професійних компетентностей і дозволить знизити ризики отримання травм, поранень, втрат особового складу під час виконання завдань за призначенням у різних умовах службово-оперативної (бойової) діяльності.

Результати дослідження впроваджені в освітній процес (систему спеціальної фізичної підготовки) курсантів Харківського національного університету внутрішніх справ факультету № 2. Перспективи подальших досліджень у зазначеному напрямі передбачають розроблення прикладної ментальної карти, яка забезпечує удосконалення теоретичних знань у напрямі правових підстав застосування заходів фізичного впливу (сили) правоохоронцями (військовослужбовцями) в різних умовах службово-бойової діяльності.

Список використаної літератури:

1. Моргунов О.А., Ярещенко О.А., Хацаук О.В., Белошенко Ю.К. Розробка техніки рукопашного бою правоохоронців МВС України в системі спеціальної фізичної підготовки. *Честь і закон*. № 4(67). Харків, 2018. С. 67–74.
2. Хацаук О.В., Оленченко В.В., Корольов А.І., Кравченко О.В. Формування військово-прикладних навичок рукопашного бою в майбутніх офіцерів Національної гвардії України. *Інноваційна педагогіка*. Т. 2 (№ 17). Одеса, 2019. С. 215–226.
3. Климович В.Б., Моргунов О.А., Ярещенко О.А., Одеров А.М. Формування навичок застосування заходів фізичного впливу майбутніми офіцерами силових структур України із використанням сучасних педагогічних технологій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Т. 2 (№ 66). Запоріжжя, 2019. С. 68–72.
4. Климович В.Б., Турчинов А.В., Шемчук В.А., Одеров А.М., Саморок М.Г. Педагогічна модель формування навичок рукопашного бою майбутніх офіцерів до дій в екстремальних умовах. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Т. 4 (№ 28). Запоріжжя, 2020. С. 190–198.
5. Хацаук О.В. Спеціальна фізична підготовка військовослужбовців внутрішніх військ МВС України : навч. посіб. АБВ МВС України. Харків, 2011. 180 с.
6. Хацаук О.В. Сутність і структура готовності майбутніх офіцерів НГУ до виконання завдань за призначенням засобами спеціальної фізичної підготовки. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Т. 2 (№ 65). Запоріжжя, 2019. С. 144–155.
7. Klymovych V., Oderov A., Korchagin M., Olkhovyi O., Romanchuk S. The Influence of the System of Physical Education of Higher Educational School on the Level of Psychophysiological Qualities of Young People. *Sport Mont Journal*. Vol. 17 (№ 2). Montenegro, 2019. P. 93–77.
8. Климович В.Б., Ткачук П.П., Романчук С.В., Афонін В.М., Андрейчук В.Я., Одеров А.М. Фізичне виховання, спеціальна фізична підготовка і спорт військовослужбовців : підручник. НАСВ. Львів, 2019. 291 с.
9. Klymovych V., Oderov A., Korchagin M., Olkhovyi O., Romanchuk S. Optimization of the content of the physical training program of cadets-gunners. *International Journal of Recent Scientific Research*. Vol. 10 (№ 7). India, 2019. P. 33340–33343.
10. Ольховий О.М. Теоретико-методичні засади системи фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра. наук із фіз. виховання і спорту: 24.00.02. Київ, 2013. 40 с.
11. Farrand P., Fearzana H., Hennessy E. The efficacy of the “mindmap” study technique. *Medical Education*. Issue 36. Wiley (USA), 2002. P. 426–431.
12. Оксентюк Н.В. Можливості застосування ментальних карт у навчальному процесі. *Технології навчання*. Вип. 15. Рівне, 2015. С. 194–208.
13. Солодовник А.О. “Mind-mapping” як інструмент організації самостійної роботи курсантів із фізики. *Інформаційні технології в освіті*. № 12. Херсон, 2012. С. 201–205.
14. Романовський О.Г., Гриньова В.М., Резван О.О. Ментальні карти як інноваційний спосіб організації інформації в навчальному процесі вищої школи. *Інформаційні технології і засоби навчання*. Т. 64 (№ 2). Київ, 2018. С. 185–196.
15. Самойленко О.А., Скляренко В.П., Нестеренко О.О., Карпенко С.І., Левченко С.В. Методика розроблення та використання ментальних карт під час самостійної роботи здобувачів вищої освіти, які займаються одноборствами. *Інноваційна педагогіка*. Т. 2 (№ 29). Одеса, 2020. С. 30–35.
16. Coggle.it diagram. Конструктор побудови ментальних карт. 2020. URL: <https://coggle.it/diagram/X6UOWHlMvQJnFEBD/t/>.
17. Закон України «Про Національну поліцію» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст. 379). 2015. URL: <https://file:///C:/Users/User/Desktop/-%D0%97%D0%A3%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%86%D1%96%D1%8E.htm>.
18. Наказ Міністра внутрішніх справ України від 26.01.2016 № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
19. Моргунов О.А., Забора А.В., Соколов В.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» вибіркового компоненту освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 081. Право (Поліцейські) : роб. прог. ХНУВС. Харків, 2020. 24 с.

Kolisnichenko V., Samoilenko O., Oderov A., Berezniak K., Levchenko S. Prospects for the use of mental maps in the educational process of future officers

The system of professional (service, individual) training of representatives of various law enforcement agencies and special services of Ukraine is organized in accordance with departmental legal documents and is carried out directly under the guidance of officers who are leaders of professional (service) training groups in the areas of their professional activity, in particular in the direction of application of measures of physical influence (force) with the use of modern technical means of learning (mental maps) and didactic methods is an important area of scientific intelligence and an important practical task that will ensure effective performance of tasks assigned to subordinate personnel.

The main purpose of the study is to develop and improve the theoretical training of future officers in the direction of the application of measures of physical influence (force) in the system of special physical training with an emphasis on the use of applied mental map.

In order to test the applied mental map developed by the members of the research group, a pedagogical experiment was organized. The study was attended by senior cadets of the faculty № 2 of Kharkiv National University of Internal Affairs (n=48 people; average age of the studied 19,8 years). Participants in the pedagogical experiment were divided into a control group (Kg, n=24 people) and an experimental group (Eg, n=24 people). During the pedagogical experiment in the system of special physical training (educational process) the studied cadets Kg used the generally accepted method of forming theoretical knowledge and practical skills (skills) of physical measures (force) in different conditions of service and operational activities provided by relevant regulations and programs [17-19].

In turn, the studied future officers of Eg in the system of special physical training (forms of physical training, trainings on hand-to-hand training) additionally used the applied mental map developed by us (fig. 1), which promoted accentuated development and improvement of theoretical knowledge and practical skills influence (force) in different conditions of service and operational activities. Comparing the indicators before and after using the applied mental map developed by the members of the research group, it was found that the results obtained at the end of the pedagogical experiment in the studied groups significantly increased compared to the initial data and these differences are significant (Eg, $P \leq 0,05$).

Key words: *physical measures, quarantine restrictions, future officers, mental maps, educational process, police, hand-to-hand training, independent work, special physical training, theory.*